

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Negyed évre 1 frt.	Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: Nagy László. Segéd-szerkesztő: Hulinka Sándor.	SZERKESZTŐSÉG: Sz.-Somlyón az ev. ref. papi háznál, hová a kéziratok, Kiadóhivatal: városlááz, főjegyzői iroda, hová az előfizetések és hirdetések küldendők. Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.
--	--	---

Báthory István.

(H.) A nagy szellem, kit az isteni kegyelem embertársai fölé emelt, világító toronyként áll a századok tengerében, melynek fénye a végtelen idők folyamán át millióknak ad irányt s jelöl utat. A történet megörzi halhatatlan nevét szentté válik a legkisebb emlék is, mely nemzet dicsőségére adá s az a rög, melyet saruival taposott; az a fészek, a mely sasszárnyait növelte, hogy az aether végtelenjébe szálljon, nem azért, hogy kisebbé váljék fönn a magasban, de hogy nagyobbá nőjjon milliók szeme láttára, kik várakozás teljesen függesztik reá tekintetüket.

Háromszáz esztendő végtelen idő. A rövid emberi élet csak egy kicsiny mécsvilág e nagy idő tengerében. Kialszik egy könnyű lehelletre s mig lobog is, fénye csak kicsiny részét ragyogja be eme végtelen tér- és időnek s ha ellobban egy dermesztő fuvallatra: volt és nincs; de a szellem örök idők ura; a kihalt életnek szerepét magára vállalva nincs idő, mely elsodorja annak emlékeztét s átadva a történelemnek a nagy nevet, az utókor kegyelettel gondol vissza reá ezredéveken át: felkeresi a nyugvó sirhantját s megkoszoruzza; a szeretet könyeit hullatja felé és a holt kikél sirjából s szemében új magot hint a fogékony lelkekbe s hitet, reményt nyújt a csüggedőknek.

... A hir szárnyaira vette a nagy Báthory István nevét. A háromszáz évvel ezelőtt elhunyt hős lengyel király, ki a lengyel nemzetnek bálványa, a magyar nemzetnek büszkesége volt, — ki eredetét itt vette a Magura ölében s kinek ősi nevét ma már csak egy-két bástya rom jelöli: — itt, itt született. . . itt ringott bölcsője . . . itt nőtt fel; ez a hely

TÁRCZA.

TEMETŐBEN.

Sok köny hullt e rögre, sirra,
Már a könyeket se bírja, —
Leroskadtt a néma hant . . .
Szegény koldus! . . . Éhen halt el,
Az nyugoszik itt, alant.

Mellette a fényes sirbolt,
Egy futó fényt ide is szór,
S mintha csodálva nézné . . .
„Mit keres itt szomszédságban
Ez a koldus?” — kérdené.

Messze ható fáklya lángja,
Ezer mécses fényvilága,
S óriási transparent,
Hirdeti, hogy egy méltóság
Alszik csendben, oda lent.

... Nagy ur vala életében.
Alázatos félelmében
Süvegelte a paraszt . . .
S milyen szűk most lakóháza!
Alig tesz ki tíz araszt . . .

Nem siratja özvegy, árva,
Erszénye és szive zárva
Volt a koldus nép előtt;
Azt tartotta: a renyhe nép
Ugarolja a mezőt!

volt a fészek, mely vágyainak sasszárnyakat nevelt, hogy fölszállhasson s nagy szívével, lángeszével, hősi erényeivel egy nemzet királyává, apostolává legyen. A táviró hozta a hirt, hogy a hálás lengyel nemzet, f. évi december 12-én Báthory István három százados halálának évfordulóját ünnepli. Az a nép, mely a magyar nemzetnek rokonszenves volt mindig; a mely hősieg annyiszor támadt fel a zsarnoki hatalom ellen, hogy fegyverrel kezében az utolsó lehelletig küzdjön szabadságáért s mely annak idején nekünk is testvéreileg segített s elleneinken győzedelmesen annyiszor vívtunk vele közös véres csatát s mely most is baráti-lag meghívja a magyar nemzetet e közös nagy ünnepre, melyen újból is megpecsételve leend a testvériség szent eszméje, a mely éljen is örökkön örökké!

E nagy nap mi nekünk kettős ünneptünk, mert a mi büszkeségünk kétszeresen nagy lehet; hisz a dicső király itt született s így szülőföldje, mely ápolta s nevelte, most együtt emlegettetik az ő nagy nevével. Ünnepeljük őt mint hazánk és mint e szerény, igénytelen város nagy fiát. Nem lesz talán érdektelen hát, ha e helyen Zilahy Károly nyomán rövid életrajzát adjuk:

Somlyói Báthory István, a hasonnevű vajda fia, már gyermek korában magas reményeket költött maga felől. Fiatalságát az udvarban töltvén, nemcsak a hadakozás mesterségét, de egyéb tudományokat is nagy szorgalommal tanult, később pedig a löfegyverek tökéletesítésére nézve nevezetes fölfedezést is tett. Nyilvános pályára léptével János Zsigmondnak nemcsak a esatamezőn, de a diplomatia terén is fontos szolgálato-kat cselekedett, melyek az ország figyelmét jókor reája vonták és nevét két hazaszerte ismertté tették. Azonban Maximiliánnál viselt második követsége alkalmá-val, a miért János Zsigmond a már megállapított bé-kefeltételeket megszegte: — fogságra vetették, hol két esztendeig sanyargott s csak később a budai baza

E koldus nép — szája tátva,
Csak azt lesi, csak azt várja,
Merről jó a sült galamb.
Ez epeszté életében,
S talán most is ott alant.

Került asztaláról néha,
Sok jó ebéd maradéka
Ki az udvar porába;
De a koldus sohse kóstolt
Kenyerebe, borába.

... Ám mit éltében tagadott,
Beismeri most a — halott;
Ember s ember: egyenlő;
S bár a bölcső széjjel választ,
Össze hoz a temető.

Im a fényes kriptá mellett
Koldus talált nyugvó helyet,
S mit megtagadott a gőg —
Össze porlik ur és paraszt, —
És így lesznek egyenlők!

... Jönnek, mennek urak, deánok,
Megállnak a kriptá előtt —
Álmélkodva, csodálva;
Egy pillantást a sirdombra
Is vetnek, meg se állva.

Sok a bámész jövő-menő,
De siratni senki se jó;
Egy-két udvari cseléd —
Ügyel fel, hogy kárt ne tegyen
A lézengő csöcselék.

közbenjárására nyerte vissza szabadságát. De méltatlanul szenvedett fogsága nem volt egyszersmind haszon nélkül rája nézve, mert (mint ezek újabb időben is nem egyszer történtek) börtöne sötétségét a tudományok olthatlan fényével világosította; idejét a régibb és újabb írók olvasgatására fordította s — igaz bölcs módjára, ki magát minden körülmény közt feltudja találni, — rabsága alatt szép műveltségre tett szert.

János Zsigmond halála után a rendek nagy többséggel Báthory Istvánt választották fejedelemmé, 1571. május 28-án, holott Maximilián a közbejárásért Béke s Gáspárt biztosította volt e méltóságról, ki most reményében megcsalódva, áskálódni kezdett. Báthory megválasztatása felől az ország mind a stambuli, mind a bécsi udvart azonnal értesítette. A török szultán a fejedelmi méltóság jelvényeit: botot, kardot és süveget megküldeni nem késott, emlékeztetve a Zápolya-ház és a Fényeskapu közt fennállott jó viszony fenntartására, Maximilián oly kikötéssel hagyta helyben a választást, hogy Báthory az általa is alá irt speieri egyezés értelmében vajda címet viseljen és a magyarhoni részeket helytartóképen bírja. E végre esküförmát is küldött neki, melynek foglatatát azonban Báthory a rendek előtt eltákolta, és az esküt csak legbizalmasabb emberei jelenlétében tette le. Maximilián mindazáltal sem tartózkodott Békes felforgató czéljainak támogatásától. De minthogy különben a dallás és nem köznapi tehetőségű pártütő csekély népszerűséggel bírt, sergét Erdélybe tett beütése alkalmával Báthory, Szent-Pálnál, 1575-ben könnyen szélylyelverte, — magát pedig és követőit az országgyűlés Kolozsvárt fej- és jószágvesztésre ítélte, mely ítéletet az elfogottakon végre is hajtottak. Ennekutánna Báthory, Maximiliánnal mind végig baráti viszonyban maradt és a nyert békét az ország belügyeinek rendezésére fordította. Főkép a vallási kérdések vették igénybe gondoskodását, — és sajnálni lehet, hogy e részben a János Zsigmond által követett szabadelvűség ösvényéről sokban leért. De mindez távolról sem azt teszi, mintha a lelkiismeret szabadságára épen nyomást akart volna gyakorolni, sőt kik neki ilyesmit javaltak, azoknak így felelt: én a népnek fejedelme vagyok ugyan, de lelkiismeretének ura nem vagyok, mert isten magának tartott három dolgot: semmiből teremteni; a jövőt előre tudni és az ember lelkiismeretének irányt adni. — Bölcs szavak, melyek sok mai uralkodó szájában kívánciosak volnának.

Hideg az éj . . . Özvegy, árva
Összebujnak sirva, fázva.
Oly nehéz a megválás!
Oh oda lent, oh oda lent
Mi jól esnék a hálás!

Még ragyog a kriptá fénye,
De ők mennek haza térve,
Várja a hideg vaczok;
De a szegény koldus sirja
Drága gyöngyökben ragyog.

Elhullajtott drága könnyek,
Melyek tiszta szívról jönnek,
Ti békítő angyalok!
Fényetekkel oh nem ér fel
Semmi gyöngy és semmi ékszer;
— Oh ti csak ragyogjatok!

Hamvai Sándor.

A halott igazat mondott.

[Rajz halottak napjára.]

Baudisz Jenőtől.

A robogó bérkocsi menete lassudni kezdett,
végre egészen megállt.
A bérkocsi belsejéből kiszól egy erőteljes férfi hang.
— Mi az Tamás?
— Csak lassan mehetünk tovább, tehát inkább vissza fordulok.
— Miért?
— A nagy tömeg miatt. Látszik, hogy a vidéken járt az urfi, nem tudja, hogy halottak napja

A Báthory-család közel egymásután öt fejedelmet adott Erdélynek. Az öt közt a legjelesebbikben Istvánban nem sokáig gyönyörködhetett a haza. Tudniillik történt, hogy Valois Henrik lengyel király, nagybátyjának, IX. Károly francia királynak haláláról tudósítást kapván, titkon hazatért Franciaországba és a lengyel rendek által kitűzött határidőre sem kerülén vissza, a trónt üresen hagyta. — Maximilián és Báthory István közt oszlottak meg a szavazatok, de győzött a magyar bajnok vitézségének és bölcsességének híre és rá esett a választás. 1576. május 1-én koronázta meg a vladislavi püspök Krakkóban, Lengyelországnak királyává. Koronázási utáni nap az utolsó Jagello-király, II. Zsigmond 42 éves hajadon leányát Annát a rendek kívánságára feleségül vette; azután a meghódolni nem akaró városok engedelmességre térítéséhez fogott.

Habár e szerint eltávozott a magyar haza hatairai közül, tíz évi dicsőséges lengyel királysága alatt Erdély ügyeit folyvást dher és atyáskodó figyelemmel kísérte, holott birodalmában sem kevésé volt elfoglalva s többek között Bazilovic orosz nagyhercegtől a harmincz év óta elragadozott tartományokat három év alatt vitézül visszafoglulván, nevét Lengyelország évkönyveiben halhatatlanná tette.

Midőn 1586-ban, decz. 12-én, élte 54-ik évében hirtelen meghalt, népének osztatlan és őszinte fájdalommal kísérté sirjába a bölcs belátásáról és igazságszeretetről ismert uralkodót, ki a rég szenvedő ország kül- és belbékéjét helyreállította, tanodákat és egyházakat alapított s a tudományos műveltség előmozdítására hathatós befolyást gyakorolt.

E kiváló férfi jellemzésére, ki ellenségeinek réme, barátainak csudája volt, elég legyen egy, azon kori lengyel évkönyv szavait ide igatnunk: — „István király — így szól a krónika, — felülmulta a papot buzgó-ságban; polgári nagyságára nézve több vala mint király; ítélleteiben igazabb egy római sennatornál, törvénykezésében több mint törvénytudó, a harcz mezején több mint katona, az emberi gyarlóságok elnézésében több mint barát, társaságban elevenebb, engedékenyebb, — noha egyszersmind méltóságosabb, — bárki másnál. Egész életében első bölcs vala a bölcsek között.”

Igy ír a történelem arról a nagy emberről, kit a f. év decz. 12-én ünnepel a lengyel nemzet.

És most, midőn az egész magyar nemzet figyelme Krakó felé irányul, midőn a halás lengyel nemzet szülőföldünk nagy fiát ünnepli: — elmaradhatunk-e mi a kegyeletes ünnepély emlékeitől?

Az a nemzet, mely a nagy királyt fiának mondja, a dicső magyar nemzet bizonyosan le-róvjá a kegyelet adóját s mint e nemzetnek fiait velük együtt mi is ott leszünk és szívben, lélekben ünneplünk, ugy-e?

Ez igazán kényelmes módja volna az önvád és lelkiismeret furdalásainak elhallgattatására. S akkor, midőn az élő apró emberek tiszteletére csakhamar készek vagyunk bármint előre nem látható nagy bajnak, például egy fényes bankettel a gyomor tulterhelésnek is ki-tenni magunkat, — egy három századdal ez előtt elhunyt nagysággért igazán elég is volna a szívben és lélekben ünneplés is! S valjon ki

van. De én is hogy elfeledkeztem erről, már most kétszeresen kerülhetek.

— Megálljon, ugy is kikell szálnom, — szólt az utas, s egy perc múlva a kocsai oldala mellett tünt fel a járdán, s azon meghagyással, hogy podgyászát inasának adja át, elhagyta szegődött bérkocsisát.

A magas fiatal ember csakhamar belejutott az ember árba, a mely vitte magával a kerepesi temetőbe. Körülötte százan és százan siettek a nedves novemberi nap alkonyán az enyészet birodalmába. Ugy igyekszik mindenik, mintha valamenyinek volna egy kedves halottja, a kinek lerója a kegyelet megemlékezését, a gyász fényüzését. Pedig a legtöbbet csak a kíváncsiság vezeti.

Bohó emberek! Mintha nem jobb dolga volna azoknak, a kik már ott nyugosznak a föld alatt.

Ilyen és hasonló sötétlő gondolatok közt jutott be a temetőbe. S most midőn kibontakozott némileg az ember tömegből, kedélyét még borongóbb hangulat fogta el. Hisz neki is van itt halottja. Ép azért tért be ide. Jó hogy eszébe jutott. Ha nem jöhet az anya, hadd látogassa meg legalább a testvér az elhunytat, ugy sincs annak kívül senkije. Mert az a másik asszony nem számít. Annak nem szabad oda tenni szentségtörő lábát. Négy év óta nyugszik már itt bátyja. S az idén történik meg először, hogy a vidéken betegen fekvő anyja el nem látogathat elveszett fia sirjához. Hogy fájhat e tudat a szerető anyának, s ha a holtak is tudnak érezni, bizonyára az is megérezte a megszokott szerető lény távollétét. A házfelügyelőnő valószínűleg kivilágította a sirt, de nem a szerető gyászoló szív megemlékezése az.

S a mint ott járt az est homályában, a kísérteties fényt terjesztő kivilágított sirok, gyászoló alakok között, a hol minden az enyészetre emlékeztet, még a viritó virág is a gyász szolgálatába szegődött, mert nem hogy gyönyörködtetne, de hervadásról regél, — komoly kedélyhangulata felidézte lelki szemei elé a korán elköltözött egész végzetes tör-

fog örködni e polgári erényünk felett, ha azt szép csendben, otthon, magányba vonulva ki-ki magában fogja leróni? S valjon csakugyan méltó volna-e az ilyen ünnep hozzánk, méltó volna-e ahhoz a nagy hőshöz, ahhoz a nagy királyhoz, ki Vendennél tönkre silányította Iván orosz cár hadait s kinek Kieverova-Horkánál 306 esztendővel ezelőtt egy intésére a czár porig megalázva csókoltta meg a keresztet?

Bizony alig hiszszük, hogy akadjon valaki, a ki erre igent mondjon!

S valjon tettiünk-e eddig egy lépést is arra nézve, hogy e fontos nemzeti ünnepben az első közt legyünk? S nem pirulnánk-e önön magunk előtt, ha e nagy napot annak tradícióhoz képest megünnepelni elmulasztanánk?!

Az a nemzet, a mely nagyjait nem tiszteli, maga sem érdemli meg a tiszteletet; s az a város, a mely nagy szülötteit nem tiszteli s annak ily nagy jelentőségű ünnepelésében a részvételt szükségesnek nem látja, — vajjon megérdemli-e?

Szilágy-Somlyó városa még soha sem esett e nagy bűnbe! Ott a hol a nemzet ünnepe, mindig együtt ünnepelet vele s a nemzeti ébredés első korszakában az első közt volt talpon s hazafias polgársága minden tette, áldozatra kész volt. Volt a ki vezesse!

Mi hisszük, hogy a nagy király emlékéhez méltón megünnepeli e nagy napot is. S ki mondjuk bátran, hogy lesz a ki vezesse! Lesz, a ki az ünnepély rendezésének élére áll.

Mi ugy gondoljuk, hogy a város polgársága csendben, méltósággal együtt ünnepeletné e napot.

A diszes templomnak, melyet a Báthory áldozatkész keze emelt, van egy lelkes papja, a ki fog mondani egy ünnepies gyászmisét érte.

A városi tanács hivatalos átiratbantomlásolni fogja a város érzelmeit ott a hol kell, — ha már módja nincs arra, hogy küldöttségileg képviseltesse magát az ünnepélyen.

Most a midőn 306 esztendővel idébb olyan nagyot fordult a sors kereke s a porig alázott czár utódja diktátorává lett Európának, — oh lesz a ki a polgárságnak egy emelvénnyel elmondja, hogy ki volt az a Báthory István, a ki önerejéből egy idegen nemzet királyává küzdte fel magát s kinek hadvezéri lángesze, hősiessége három század sötét kódén keresztül hozzánk ragyog, hogy a satnya utódokat példájával felemelje, buzdítsa!

A bankett elmaradhat; de a szív és lélek ünnepeljen ezen a napon Szilágy-Somlyó városában!

ténétét. Hisz ma ugy is az ő napja, halottak napja van.

Szegény Ferencz! Hogy szerette azt az asszonyt, s ez mégis hűtelen lett hozzá. Hűtelen régi imádója, Karsayért. S mégis nem ezt, hanem a megcsalatott férjet érte a golyó, a csábító golyója. Ilyen az emberi igazság! Életével lakolt, s miért? Azért az asszonyért, a ki a mily szép, oly bűnös is. Kecses lénye mindenkit megigézett. Hisz ő maga is vonzódott egy időben e csábos teremtéshez, még mint sógornő iránt is érzett valami bensőbb vonzalmat szíve titkos rejtekében. Pirulva, bűnbánólag vallja be ezt most a halott testvér előtt. Megbűvölte őt is annak anyagi, szelid tiszta lénye. S mindez csak látszat volt. A cherub tiszta fő, álarczat viselt. S midőn a férj halála után elűzték a gonosz asszonyt a közös házból, s kis gyermekét is elakartavenni tőle a mélyen sujtott nagyanya, nem átalott ismét hazudni, térdén csuszva, zokogva esküdözni mindenre a mi előtte szent, hogy csak félreértés volt a párba indító oka, a látszat, minden ellene bizonyíthat, de ő ártatlan tiszta. És mily megindító volt bánatában! A mint ott térdelt kétségbeesésében a földön, betakarva szét omló hajával, szerette volna a bűnbánóMagdolnát felemelni magához, bizonyágot tenni az egész világ előtt tisztaságáról. De a Karsaynak szóló levél, mely véletlenül bátyja kezébe került s felfedte az aljas viszonyt, oly világosan szólt, miszerint a megcsalatott férj — a nélkül, hogy előbb kérdőre vonta a hűtelent — elégségesnek tartotta azonnal kiállani becsülete megbosszulásáért. Ő meghalt, de jól tudta, hogy miért! Most is előtte lebeg annak minden sora. „A kért légyottra nem mehetek el, mert férjem szeret s nem akarom ez uttal is megcsalni az ő becsületes szívét. Nagyot vétettem férjem ellen, hogy eddig is hallgattam önre.”

Ez elég világos. Ha félreértés volt a dologban, miért nem fedezte fel a valót. Unszoló kérésünkre csak annyi volt válasza: nem tehetem; nem tehetem

Halottak napján.

A halál birodalmának szentelt kegyelet!

Felpislog a mécsnek bágyadt fénye az egyszerű kis fakeresztről és sugára megtörlik a büszke márvány kőben. Nem igaz, hogy a halál egyenlővé tesz! A halottas kertben is meg van a rangkülönbség. Mig egyik hantot csak egy szál gyertya világítja, addig a másik fényárban úszik; itt egy gondos kezek által ápolt sir, amott mester által teremtet kriptá s mindkettőről fényzőn sugárzik le. Ime, az enyészet ölelkezése a költészettel! Emberi elme által találva ki, hogy a halottak szellemét évenként felidézük.

Különböző sirhalmokhoz különböző érzéseket vizs a néma kegyelet. Egyiket a bámulni, másikat a bámultatni vágyás; egyiket a legbensőbb érzelm, másikat a hideg közöny, egyiknek a keblében a szívnek hurja készül megrepedni a fájdalom miatt, a másik gunyosan neveti a szent fájdalomtól vérző szívet. És így tovább! Ki tudná az emberek érzelmeit hiven tolmácsolni? Isteneknek adatott oly hatalom, melyen az emberi elme erős képzelmeire sötétség borul. De még sem! A mindent átölelni akaró emberi ész munkájában segíti a szívnek nem sugallata.

Mit törődöm én a philosophusok által csaknem istenített észnek phantastikus képzelmével, midőn a szívnek jogáról van szó? Oh, a szívnek joga örök, mint maga a létel; a szívnek harca legyőzhetlen, mint maga a halál! Hagyjatok, hogy a szívnek joga győzzön az emberi rut szenvedélyen.

Láttatok-e a hideg számokkal küzdő kalmárt, kit számítása megcsalt s csalódása tudatának első pillanatában mily kétségbeesetten kap fejéhez? De nézzétek meg az érző embert, kinek szíven üttetett seb, mily fájdalmasan szorítja keblére reszkető kezét. A szívnek önzetlen szeretete lobogtatja a mécs halvány világát is, mintha együtt éreznének, mintha az esti csendes fuvalom is velük együtt sohajtaná: „ma kacagva, holnap sirva, aztán némán, néma sirba.”

A halottak ünnepe ez!

Itt megy egy ifju nő, keblében dult szenvedéllyel, szívében vesztett remény s kihalt szerelemmel. Hosszu lengő fátylával játszik az esteli szellő s csodás regéket zsong-bong füleibe, most édes fedtetésbe ringatja, majd szemeibe könyeket sajtol, most szívébe mámorító érzéseket önt s később a fájdalom és kétségbeesés törét forgatja meg benne. Lassan bandukol a hantokon keresztül, keresi azt, mely szívének örömét visszahozhatlanul elfedte.

Egyszerű az a hant, de oly kincset zár magába, melyet feltalálni többé nem lehet. Az egyszerű sírfára ráborul a nő s könyei záporoként hullanak a száradt füvekre. Az a szent érzelem átjárja a mulat, siratja a jelent s győtrődik a jövődől fellett. Az igazi fájó érzelem igazi könyeket hullat s mily jól esik, ha keservének egész tartalmával öntözheti meg a drága hantnak megszáradt virágait. Uj erőt kölcsönöz ez a testnek, s felfrissíti a megtépett szívet. Ki igazán szeret, az tud igazán szenvedni. Hisz a szeretet a szenvedéssel iker testvér, együtt születtek s együtt is halnak meg. A ki szeretett, az már tudja mi a szenvedés, de a ki soha nem szenvedett, az nem tudja mi az a szeretet; mint a nap fény nélkül, éppen ugy nincs élete a szívnek e két érzelem nélkül. S mily jól esik a szenvedő szívnek, ha kisírhatta bánatát! Menj, menj képzelem vissza a temető sirkertbe, könyeidet ol-

férjem emlékeért, a kit annyira szerettem, nem tehetem egy más valakiért. Nekem ugy is már mind-egy. Feláldozom magamat! Megbüntetne az Isten, ha másként cselekednék. Könnyű kifogás! Hogy bűnös volt, bizonyítja az is, miszerint inkább elhagyott bennünket, mint megvetett teremts s nem törődve a világgal, él tovább bűnös öntudatában, elhagyott magányában. Még azt a gyermeket se kellett volna ott hagyni nála. Igaz, hogy az óta nem látta többé Karsayt, de ez csak számítás arra nézve, hogy idővel mégis egyesülhessenek. Igaz az is, hogy mint egy martyr él elhagyottságában, egyedül gyermekének, de vigasztalhatja annak a tudata, hogy saját vagyonából függetlenül élhet. De mit tehetne mást? A világ elítéli, elítélte már az első perczben férje halálakor. Még saját testvére Tallayné is kikerülte őt. Pedig jóformán ő nevelte fel, ő adta férjhez, mindig gyöngéd érzéssel szerette, dédelgette. — És mégis ha összetalálkozik vele az ember, a megvetett, az elítélttel, hébekorba a városliget, a zugliget valami félre eső helyén, környezve kis gyermekét vívó dajkájával, ha látja a gyászoló sugár szöke alakot, bánattal arczán s bánatos lemondással szemeiben: megesküdnek reá, hogy ez egy martyr. Egy vértanu, a ki élni szeretne még, de nem akar. De mit védem én — tépelődött tovább a fiatal ember; — védem bátyám gyilkosát. Szégyelhetném magamat! Keressük fel inkább az elköltözött sirját.

És most el a testvér sirjához! Türelmetlenül igyekszik elhagyni előzőit, de még az előretörékvő figyelmét is csakhamar leköti s léptelt lassítani készíti egy előrehaladó női alak megpillantása, a ki karján örököld koszorut visz. Szabályos természetnek, méltóságos és mégis kecses lejtése, egész valójának összhangja, a locs-pocs ellen védekező ruha által láttatott lábikra formasága, mind arra mutat, hogy ez szép nő lehet. De olyan ismerősnek is tűnik az fel előtte, fekete ruhájától annyira elűtő szöke hajával. Egy fordulatlánál ámulva állt meg; hisz ez bátyjának özvegye. Az elhalt férj sirjához siet a

vaszd a fájó keblekből sajtolt könyvek közé, hisz könnyebbül a fájdalom, ha a bánatos keblek együttesen sirhatják ki magukat.

Amott egy apa kezénél vezetí apró gyermekeket, hogy az édes jó anya sirhantjánál közösen róják le a kegyelet adóját. A néma fájdalom, mely a férfi arcán ül, megrázza az egyszerű szemlélőt s a gyermekek bubánatos arca, képes örültké tenni az érző szívet. Van-e Gileádnak annyi balzsama, mely annyi gyógyírt képes adni, hogy csak némi részben is enyhüljön a fájdalom? Boldog ki ilyenkor sirni tud?! De az apa csak néz merően, szótlanul s ez a néma szenvedés az, melynek fulánkja halálós.

Ott egy léha csoport, ki kedvtelésből jött, hogy mulasson az érzélem ama magasztos adózásán, midőn a hit, remény és szeretet egy teljes egészszé olvad. Pedig ki gunyt üz a legszentebb érzelemből, annak durva lelke vad gyümölcsöt terem, melyet a megbélyegzés rothaszt el.

De el, el innen, ne háborgassuk a csendesen alvók igazi álmát, hisz az igazi szeretet nemcsak most, de mindig világít s minden alkalommal virágot természet a drága hamvak felett!

D—i M—s.

Különfélék.

* **Hymen.** Szilágyi János lecsméri ev. ref. lelkész eljegyezte Almási Erzsike kisasszonyt, Zilahról. Gratulálunk!

* **Nem illik.** Az ilyen czimű bölcse káté fordítója a „hazai viszonyokhoz“ alkalmazott fordításában bátran oda tette volna, hogy: nem illik a temetőben mindenszentek napján, midőn sokan igaz bánattal és fájdalommal szívükben jelennek meg kedves halottaik emlékéért feljutani, nem illik ilyenkor ottan bámuls, vagy éppen a kegyelet adójának lerovása végett (!) megjelenő hölgyeknek hangosan kacagni, oda nem illő vig társalgást folytatni s egyik-másik kivilágított sirhantot illetlen és neveletlen módon bírálat alá venni. Az illő minden sebeknek orvosa és ezerecsés természet az, a mely egy-két év alatt odáig jut, hogy az akkor keservesen megsiratott halott emlékével teljesen leszámolhat, s ha nem is arra való ez a nap, hogy a kivilágított sirhant mellett a szélsőségig vigyük a zokogást; de igen arra, hogy illedelmes komolysággal imádkozzunk a megholtakért és ugyanily komolysággal hagyjuk el a temetőt. Ha pedig nincs a kit megsirassunk — ebbeli örömlünket zárjuk magunkba — adjunk halát érte a jó Istennek s a fájdalommal gyászolókat ne zavarjuk áhitatukban s báméskodásunkat is rejtjük el illő finomsággal és gyöngédséggel. A temető e megemlékezés nagy napján a gyászoló és illedelmesen széttekinteni kívánó közönségnek és nem a durva lelkű bámuloznak van megnyitva.

* **Dohánytermelők figyelmébe.** Az engedélyezés gyorsabb lebonyolítása czéljából a pénzügyminiszterium f. évi július 12-én 17168. sz. a. kelt körrendeletével, a kincstár számára szóló dohánytermelési engedélyek megadásánál követendő eljárás tárgyában 1876. évi május 8-áról kelt rendelet oda módosított, hogy az 1887-ik termeléstől kezdve a régi termelők bejelentéseinek megvizsgálásánál nem az előző termelési év, hanem a dohánytermesztési telekkönyv adatai vétesse-nek alapul.

* **A rejtélyes zongorázó.** Szegény kis menyecske, hogy megjárd! Hogy remegett az izgatottságtól! Arczába futott a vér s szívecskéje hevesen dobogott. Kép-

bűnös... Mászor tiltva volt neki azt felkeresni, elűzte onnét a bánatos anya tekintete. Most hogy tudja, hogy nem keresheti fel fia sirját, felhasználja az alkalmat, tüntetni a világ előtt bánatával ártatlansága mellett. Elűzze onnét? Arra sem érdemes! Nem akar vele találkozni, inkább vissza fordul.

És a fiatal ember a helyett, hogy elhagyta volna a temetőt, elkezd össze-vissza bolyongani. Sorra olvassa a sirfeliratokat, szája rebegi a betűket, de a nélkül, hogy tudná mit olvas. Valami úgy ösztönzi, üzi, vonzza, hogy megtudja, mi történik bátyja sirjánál. Küzd önmagával és tovább bolyong. Már oszlani kezd a gyászoló és bámulo közönség, alig egy-két alak lézeng a pislogó mecsek között és ő mégis megátalkodottan tovább tévelyeg.

Egyszerre egy hang üti meg fülét, ráismer: a Karsayé. Bátyja özvegyével beszélget, a ki mint egy büntető arkangyal áll méltóságosan elhunyt férje sirjánál. Háttal állanak felé mindketten. Egy fenyőfa által láttatlanul, önkéntelenül fölтанuja lesz a szóváltásnak, mert lábai mintha a földbe gyökeretek volna, megtagadták a szolgálatot.

— Igaza van, — folytatja Karsay, — szentségtörés, hogy ilyen helyen keresem fel, de mit tehetek mást, ha másutt nem láthatom soha, nem igazolhatom magamat. Elismerem, miszerint vétettem ön ellen akkor, a midőn csak azért, hogy férjét meggyűlölj, elárultam a bűnös viszonyt, a mely férje és azon nő között, — a kit ön saját testvérében anyai gondossággal szeretett, — saját házában kezdődött s midőn férjhez adta a rossz testvért, azzal mint asszonnyal — tovább folytatódott. De meg bocsátható ez szerelmemnek, mert így reméltem, elválasztva férjétől, megnyerni az ön kezét. Ön ön-feláldozó testvér volt, s tette magát, hogy nem akar meggyőződni az általam felajánlott bizonyítékokról. Levele folytán megtörtént a párbaj s midőn a látszat ön ellen bizonyított, csak hogy megmentse férje emlékéért, megmentse az erkölcsstelen testvér jó hírnevét, önmagát dobta oda áldozatul.

zeljék csak! Mikor a délutáni séta után bizony már este felé, haza tért s a sötét szobába lépett, zongora hangot hallott. Remegve kérde: ki az? Válasz helyett újra egy hangskálát hall. De kérem, ki az! Ismétlé a nőcske, s az agyán átvillant furcsa gondolatok még izgatottabbá tették. De a válasz ismét csak az előbbi volt. Visszafolyott lélekzettel igyekezett kimenekülni a szobából, különösen mikor a zongora mellett két fényes szemét velt a sötétben láthatni. Szobájából kirohant, s egy hangos sikolylyal az utcán termelt. A szomszédok összefutottak, kik közül az egyik revolvert, a másik pedig gyertyát véve bementek az illető szobába. S mit gondolnak, kit találtak ott? A nyitva felejtett zongora billentyűin egy macska alakját látták szétterpeszkedve. Alig hogy belétek, ismét hallottak egy zongorahangot, mert a cziczus ismét felzavartatva nyugalmából, végig sétált a zongora billentyűin. Természetes, hogy elkergették a rejtélyes zongorázót s maga a kedves menyecske nevetett legjobban az eseten.

* **Gyilkosság, vagy mi?** Ilosva és Győrtelek közt egy faedényben (kártyusban) egy kis gyermek összeroncsolt koponyáját találták. A vizsgálat fogja kideríteni, hogy gyilkosság forog-e fenn?

* **A református konvent alkalmából** a Pápai Lapok érdekes emléklapot állított össze a konvent ülésein résztvevő kitünőségek tollából. Ime egy kis szemelvény:

Felk ösz ö t é s.

Rómába' nem voltam, pápát sohse láttam, Életembe' pápát még látni hívtam. Debreczenbe mentem. a magyar Rómába — Püspököt ott láttam, de a' se volt pápa. Püspököt láthatok otthon is én, Pesten. — Végre megtaláltam itt, a mit kerestem, Kálvinista Rómánk ne vegye rossz néven, Kálvinista Pápánk — azt kívánom — éljen!

Szász Károly.

Irtak még bele gr. Tisza Lajos, Papp Gábor, Fejes István, Beöthy Zsigmond, György Endre, Ritoók Zsigmond, Csónka Ferencz, dr. Kovács Ödön és Jeney Viktor.

* **Hogyan kóstoljuk a bort?** A kvaterkázáshoz mindnyájan értünk, a rendszeres borkóstoláshoz már kevesebben. Az utóbbinak megvannak a maga határozott szabályai, melyek szerint a valódi borismenő a legnagyobb gondnal kóstolva bírálja az eléje tett italt. Ha a bort kissé a föld felé hajlított arccal szüröcsölve szívjuk be a szájüreg előréssébe, a nyelv hegyével ki fogjuk érezni annak savanykás, édeses vagy összehúzó ízét. A jó bornál mindezen árnyalatoknak kellemesen kell hatni az izelő szervre anélkül, hogy akár a savanyúság, akár a cukor, akár a fanyarság előtérbe lépne. Ha aztán fejünket hátrahajlítjuk, arccal felfelé nézve, a bor a szájüreg hátsó részébe jut, hol egy ideig gurgurázás által visszatarthatjuk s ez alatt kiismerhetjük annak alkoholtartalmát, föld, hordó vagy dugó ízét, savtartalmát, keserűségét stb. Ha ily módon konstatáljuk a kellemes összezt, az által, hogy az említett tulajdonságok egyike sem jelentkezik kellemetlenül hatva a nyeldeklore, akkor a kóstolás befejezéséül nem szabad, mint sokan szokták, a bort kiköpní, hanem nyeljük le. Mihelyt a bor a nyelv és a toroküreget elhagyja, határozottan kifejezett illat emelkedik az orrüregbe és sokkal erősebb hatást érünk el, mintsem ha a bort egyszerűen megszagoljuk. Ezen felül a bor éppen a nyelv és toroküregeknek a lenyelés alkalmából utoljára való érintésénél hagyja hátra ízéről a legerősebb benyomást. (Ez eddig jól van, de már most az a kérdés, hogy mit iszunk? Corrector.)

Nekem hallgatást parancsolt, a remény fejében. Eliz! Vége a türelemnek! vesse le a mártír álarczát, legyen nőm!

— Lovagiatlan, kegyetlen ember! — türelé az özvegy elhaló hangon, mialatt czédrus termete egészen megtörni látszott a kínos helyzet sulya alatt, — ha szeretett volna valaha, nem kívánná eddigi küzdelmeim bérét, áldozataim feláldozását. De mi jogosítja önt fel erre? szerettem-e önt valaha? Képes feltenni rólam azt, hogy valaha férjem gyilkosságának nyujtom kezemet? Istenem, — kiáltott fel a nő kétségbeesve, — ki ment meg ez embertől?

— Én mentem meg, — szólt előlépve a fenyőfa mellől az özvegy sógora.

— Szent isten ön itt! — sikoltá meglepetve a zaklatott nő. — Hallott mindent?

— Mindent Eliz!

— Szegény testvérem! A rejtegetett titok el van árulva! — sohajtá kétségbeesetten kezeit tördelve.

— Nincs elárulva! igyekezett megnyugtanni nemes hévvel, kipirult arccal a fiatal ember sógornőjét, mialatt gyöngéden átkarolá a roskadozó. Távozzék ön Karsay s jegyezze meg jól magának azt, ha e dolog nem marad örökre titok, akad még egy ember a világon, a ki helyre hozandja bátyja hibáját s mert nem vétett ez igaz asszony ellen, a golyó nem őt, de önt fogja találni!

Karsay meghatva az események gondviselészerű fordulata által, csodálatos módon szó nélkül távozott.

Midőn egyedül maradtak, Eliz megkönyebbült lélekkel kérde, bánatos szemeit szeliden emelve fel az ifjura: Tehát megbocsáta ön Gusztáv? Megbocsáta nekem családjá? Hisznek-e most nekem?

— Minő kérdés? Megbocsátani önnek? Lássa, az isteni végzetnek, e halottnak akaratja volt az, hogy fellegyen fedezve önben, a hitvesi szeretetből, a testvéri ragaszkodásból eredő vértanui élet. A halott akarta úgy, hogy az ő nyugodalmára én

CSARNOK.

Egy kis méltatás.

Budapest, 1886. okt. 21.

Apró emberek.*)

Irtá: Hamvai Sándor.

A folyó évben megjelent eme kötet könyvről irtak már a lapok bírálatot. Én ismertetésként akarok írni, mert a bírálat oly nehéz, hogy szerintem csak is nagyon dicsó multu írók mestersége lehet jogosan.

Csak azt a benyomást akarom leírni, a melyet reám némely rajza tett. Mert a kötet nem beszélyeket rejt magában mind, hanem photographiákat az életből. Hogy a szerző mért nevezte „apró emberek“-nek, nem tudom.

Talán, mert alakjai hol erkölcsileg állanak alant, kicsinyek, vagy mert társadalmi állásuk alanti; avagy mert a gyarlóságok, melyeket részben fest: aprók, azaz kicsik, közönségesek?

Én a kötetet így neveztem volna: „Az életből ellesve“, vagy „az élet.“

S kezdtem volna a kötetet a végén, az utolsó rajzon, „A toll nyomorultjain.“

Olyan alak, mint az a szabóból lett dijnok, oly jól rajzolva, oly igazán lefestve, az ő reményeitől kezdve haláláig, — nem igen akad íróink jelenleg kiadott műveiben.

A „toll nyomorultjai“ egy oly írói kézre mutat, a kinek a toll — nem csupán a mások és maga mulattatására — forog kezében, de a ki e tollat belemártja szívébe is, és nem pusztán fejével gondolkodik, observál, hanem a kinek érző szíve egy szerencsétlen ember viszontagságait megsiratja és élénk állítja, hogy ha egy ily alak vetődik közénk, szánjuk, szeressük és segítsük. Az olvasó közönség könyörületét költi fel A ki olvassa e rajzot jó ebéd után, lelki furdalást érez, mert az író oly élénken, igazán festette le a szegény Formányek hősi koplalásait, hogy szinte oda szeretnők kiáltani Hamvainak: — mit, te ezt az embert láttad roskadozni az éhségtől, a kétségbeeséstől és nem küldted hozzám? — Te bünt követtél el, mert megfosztottad őt a segélytől, mivel így látva előttünk, megrohantuk volna azt a hivatalfőnököt, a ki elbocsátani tudta, a ki ki nem nevezettette és segítettünk volna ezen az emberen.

De Hamvai e hatást akarta is. Az ő Formányekje száz példányban él; — nem, ezerben, és sok ezerben. — Rámutat a társadalomban a nyomor emez áldozataira. S midőn így lefesti: szánalmunkat és könyörületünket hívja föl.

Ez a kötet legjobb rajza.

„Egy sugár az éjben“ czimű, melodramaticus rajzzal kezd. Ebben sem középszerű alakítás: az anyai szeretet gyermeke iránt. De itt is, minifont Formányekben mártírt, ebben is mártírnőt rajzol. — Egy váddal többet sujt a gazdag társadalom fejéhez. Hanem ez már nem olyan bevégzett, művészi mű, mint a dijnok története. Nem értjük egészen a férjéhez erőltetett nőt, akkor, midőn ennek a rossz embernek megbocsát, megbocsátja a maga és gyermeke szerencsétlenségét, és a gyermek elpusztulását, az általa okozott nyomor miatt. Ha

*) Egy kedvelt külmunkatársunk tollából adjuk lapunk segéd-szerkesztőjének beszély kötetéről irt eme reflexióit. A könyvről annak megjelenési idején vázlatosan megemlékeztünk ugyan; de ama viszony mely a szerző a lapunk közt fenn áll nem engedte annak bővebb méltatását; most miután több tekintélyes fővárosi és vidéki lap kedvező bírálatai elhangzottak, azok utóhangjaként közöljük eme hozzánk beküldött méltatást, mely a részrehajlás vádjá alól teljesen felment minket. Szerk.

helyre hozzam az ő hibáját. A halottak pedig igazat mondanak! Szegény asszony, mennyit szenvedett! S még most is bocsánat kéréséről beszélsz? Hisz még arra se vagyunk érdemesek, hogy megcsokoljuk lábad porát, erős lelkű nő! — És most adja karját Eliz, távozzunk.

Az özvegy még egy hála imára bocsátkozott férje sirjára.

És a fiatal ember, a mint áhitatos tisztelettel el-el nézte a zokogó özvegyet, a ki a megkönyebbült lélek könyűit ontja annak az embernek a sirjára, a ki megcsalta őt s a kit mégse szünt meg szeretni, keserű bánatot kezd érezni a méltatlan bánás felett. S megrezdült szívében a régi titkos érzés hurja is, erősebben, mint valaha. Mintha az a hideg kereszt intene felé: hozd helyre hibámat! — Egész valójában felfogta az intés értelmét.

Némán távoztak. Gyöngéd odaadással nyugodott a szép asszony, megmentője karján, de az átélt nagy megrázkódás némává tette ajkait. De ez a némaság olyan volt, mintha teljesen megértették volna egymást, s nem lenne szükség a gyarló emberi szóra. Midőn a kapuban elvált Gusztáv sógornőjétől, melegen megszorítva annak kezét, így szólt: Nehezen válok meg e kéztől Eliz. Gondolja meg ezt, nem csak önmagáért, de gyermekéért is. A meghalt öcsce szeresheti egyedül vissza az özvegy s általa a gyermek jó hírnevét is!

— Ne beszéljünk erről még Gusztáv, ne főleg most! — felelt az özvegy, mialatt a halvány arcot előntötte a régóta nem látott boldogság pirja. — Ön oly jó volt mindig irántam. Isten önnel!

*

*

És ha az özvegy ezentul vissza akart gondolni az elhalt alakjára, azon tapasztalatra jutott, hogy mindég az öcs vonásai tűnnek elébe! . . .

A halott igazat mondott!

nem mondaná az öreg anyja azt, hogy — én erőltetek e rossz emberhez, — azt hinnék, a szerelem, a mindent megbocsátó éme magasztos érzelem rugója e bocsánatnak. De így ez a nő egy angyal, egy mátyróné, és ez nincs, nem igen létezik.

Utána komolyabb irányu rajza még „Hová lett a szegény Balog Pali.”

Szép, kedves, falusi családot tár szemünk elé jól festve a nő szeretetét, fájdalmát a katonaszkodni kénytelen férj és sorsa iránt. Hanem ez a rajz inkább az igaztalan és durva bánásmódot akarja elénk tárni, a melylyel a hadseregnél viseltetnek legényeink iránt.

Nagyobb interpelláció ez a Komjáthyénál a hadsereg irántunk való rosszakaratu szellemé miatt.

Ugyszintén a hadsereg Christenjeit, a hencze-gő, viaskodni azonban csak gyávákkal szerető tagjait jól lefesti „A veszedelmes pilulákban.”

De mégis magam is azt merem kérdezni Hamvai urtól: hová tette a szegény, ártatlan Balog Pali? a jó férjet, a tévedésből obsitot nyert eme büntelen embert?

Az írónak nem szabad igaztalanoknak lenni. A katonai subordinatio igaz, megkövetelte a visszaadott pofonért, hogy a feljebbvalóját megsértett közkatona bűnhődjék, — de talán elég lett volna, ha husz évi várfogság után vissza viszi ő maga a gyerekeknek vett mézeskalácsot megszáradva, s oda adhatja az unokáknak.

Mert nem Balog Pali itt a bűnös, hanem az obsitkosztó számár bizottság.

[Mint néha nálunk az adókirovó bizottság; a mi gyakori eset, hogy egy névrokon helyett lefoglalják a holminkat. Persze fölmentő ívet sosem kapunk még tévedésből sem.]

„A Borbíróné titka” című már egy kis paraszt novella.

Oly kedvesen beszél el annak a jó feleségnek szeretetét; s a vén asszonyok rágalmait; a féltékeny tett férj szótalanúságát és kínjait, s a törvénytelen kis gyermek titkos gédelgetéseit, hogy az ember távol a főváros romlott erkölcsétől, egy istenfélő faluban találja magát, hol az összes bűn a vén asszonyok nyelvéből kerül ki.

A „Csak egy kicsit ostoba” hősnője pedig egy bevégzett világi dáma. Egy blazirt, kaczer nő, a kinek már nem a bókók, hanem az ártatlan unokács kellene.

De szerintem Hamvai urnak legjobban sikerült „A toll nyomorultjai” című érzékeny rajza után a „vármegye orra.” Pompásan festi ezt a zsandár főnököt le. Igaz, hogy azután az igazságszolgáltatás, a melyet osztat vele, [a két tolvaj cigány egymás által való megverettetését], gyöngé dolog.

De a mint rajzolja ez erőteljes, rabvallató tekintetű hőst, az ember nagyobb hőstettet vár tőle.

Mindazonáltal a mi társadalmi életünk némely részeit oly megkapó igazsággal festik az „apró emberek”, hogy szinte óhajtának Hamvaitól valami 8—10 rajzot, a nem apró emberek bajairól is.

A ki úgy le tudta festeni a toll nyomorultjait, az nemcsak a Trefort által ki nem fizetett néptanítók sorsát rajzolhatná a könyekre fakadásig, de magát a minisztert is.

A szilágy-somlyói nyomda-részvénytársaság pedig igen elegánsan és sajtóhibák nélkül állította ki egy forintért e könyvet, olyan olvasható szép betűkkel, hogy az öreg generáció is ágyban fekvé okula nélkül is megszerezhetné magának elolvasása által az élvezetet, mit én is átéreztem.

B. Gy.

Szerkesztői üzenetek.

Sajnálattal értesültünk, hogy lapunk múlt számában „Különfélék” rovata alatt a rendőrségre vonatkozó közleményünköt városunk t. polgármestere olyannak tekintette, mintha annak éle ellene lett volna irányozva. Ezzel szemben a leghatározottabban kijelentjük, hogy azon közleményünkkel csak a rendőrség tényeit jeleztük s távol volt tőlünk a t. polgármester ur megsértési szándékának még csak árnyéka is. Azt azonban igen jó neven vesszük, hogy t. polgármester ur oly nagyon érdeklődik a rendőrség ügyei iránt s ha — tapasztalt erélyes és szakavatott intézkedéseivel sikerül a rendőrség ügyeit olyan rendbe hozni, hogy nekünk mint a nyilvánosság közegének ne legyen mit jelezni a rendőrség misériái közül; — mint első legmélegebben fogunk a polgármester urnak gratulálni.

B. Gy. Budapest. Boeses soraít vettük. Legközelebb terjedelmű választ küldünk; F-y urnak egyideűleg írunk.

Szatmár-ra. A lap megjelenése után azonnal hozzá fogunk s megkísértjük elmondani ama benyomást mit reánk egyenként tettek. Igazán, szívből örvendünk a páratlan közleménynek.

Hirdetések.

4644—1886. kig. sz.

A hivatalosan elnapolt szeödemeteri, n.-derzsida, felső-szopri körjegyzői állomások választás utján betöltése mindenik körjegyzőségre nézve a székhelyeken az alább írott időkbén fog megtartatni:

Szeödemeteren november 29-én d. e. 9 órakor.
N.-Derzsidán „ 30-án „ 9 „
Felső-Szopron december 1-én „ 9 „
Miről az esetleg még pályázní óhajtókat azzal értesitem, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-a értelmében fölszerelt kérvényeiket legkésőbb folyó évi november hó 25-ig hozzám benyujtsák.
Tasnád, 1886. október hó 31.

B Ö L Ö N I,
főszolgabíró.

127—1—1

97—1886. kgysz.

Árverési hirdetmény.

Köztudomásra hozatik, miszerint Sz.-Somlyó város javadalmához tartozó s annak belterületén fekvő „Lobogó” vendéglő és kávéház helyiség jövő 1887. évi ápril hó 24. napjától kezdve 1891. évi ápril hó 24. napjáig terjedő négy évi időtartamra, Sz.-Somlyón, a városház tanácstermében folyó 1886. évi november hó 21. esetleg ugyanazon hó 28. napján mindenkor d. u. 3 órakor tartandó nyílt árverésen 913 ft 10 kr. évi bérösszeg mint kikiáltási ár mellett, bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek alólírtnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Sz.-Somlyón, 1886. október 30-án.

Virág Lajos,

126—1—3.

v. főjegyző.

Szilágymegye alispánjától.

10.094. 1886. kg. sz.

Pályázati hirdetmény.

Szilágymegye alispánja közhírré teszi, hogy az alábbi körorvosi állomások a megjelölt fizetések élvezete mellett betöltendő; kihez képest felhivatnak

mindazok, kik ezen állomások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy ez iránti pályázati folyamodványukat kellőleg fölszerelve, hozzám folyó évi november hó 20-ig nyujtsák be.

Megjegyzem, hogy két szomszédos körre benyújtott folyamodványok is, a mennyiben azokra külön-külön pályázó nem jelentkeznék, figyelembe fognak vétetni s az ideiglenesen akép egyesítendő körök székhelye következőleg állapittatik meg:

I. kör, székhely Alsó-Szopor, fizetés 400 ft. II. kör, székhely Tasnád, fizetés 300 ft. E két kör egyesítése esetén székhely Ákos.

III. kör, székhely Kraszna, fizetés 400 ft. — IV. kör, székhely Felső-Szék, fizetés 350 ft. E két kör egyesítése esetén székhely Kraszna.

V. kör, székhely Zilah, fizetés 300 ft. — VI. kör, székhely Diósd, fizetés 400 ft. E két kör egyesítése esetén székhely Diósd.

VII. kör, székhely Zsibó, fizetés 300 ft. — VIII. kör, székhely Náprád, fizetés 300 ft. E két kör egyesítése esetén székhely Náprád.

IX. kör, székhely Hlyésfalva, fizetés 400 ft. — X. kör, székhely Sülelned, fizetés 300 ft. E két kör egyesítése esetén székhely Egerháti.

XI. kör, székhely Sz.-Cseh. Fizetés 300 ft.

Ha ezen utóbbi három körre külön-külön avagy abból kettőre folyamodó nem akadna, a háromra együttesen beadott kérelmek is figyelembe fognak vétetni. A székhely ez esetben Sz.-Cseh lesz.

Zilah, 1886. november 1.

SZIKSZAI LAJOS,
alispán.

128—1—1

2868.—1886. tlkvi sz.

Árverési hirdetmény.

Az adókinestárnak Weisz Samu és neje Burách Sára elleni végrehajtási ügyében a bírói árverés 149 ft adóhátralék, ennek a kielégítésik járó 6% kamatai, 6 ft 10 kr végrehajtási, 4 ft 45 kr árverés kérései és a további költségek erejéig ezennel elrendeltetvén: határidejűül 1886. évi december hó 31-ike d. e. 10 órai megkezdéssel a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Hidvég község házához kitűzetik; az árverési feltételek pedig a következőkben állapittatnak meg:

I. Árvereltetik szükség esetre a kikiáltási áron alul is végrehajtás szenvedő Weisz Samu és neje Burách Sárának a hidvégi 88. tljkvben 102. helyiszínelési 113. házszám alatt bejegyzett belsőségük tartozékoktól 564 ft kikiáltási ár mellett.

II. Árverelni szándékozők (kivételet nélkül) tartoznak a kikiáltási ár tizszázötöljárt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a bírósági kiküldött kezéhez bántapénzül előre letenni; avagy az annak előzetes letétbe helyezéséről nyert elismervényt átadni.

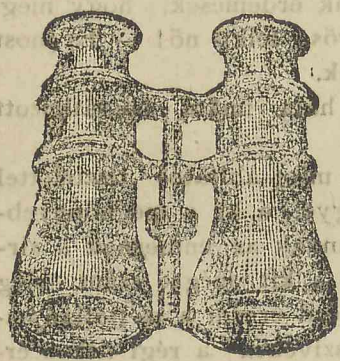
III. Legtöbbbet ígérő köteles a vételár felét a letűtéstől egy, másik felét, melybe a bántapénz is beszámítandó, újabb egy hónap alatt, mindenkori 6% kamattal a sz.-somlyói kir. adó- mint letét hivatalnál a letét kezelési szabályrendelet szerinti eljárással befizetni.

A többi árverési feltételek ezen bíróság telekhivatalában és a Hidvég községi előljáráságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők

Kir. járásbíróaság, mint telekkönyvi hatóság. Sz.-Somlyón, 1886. október 17-én.

D O B O L Y I,
kir. járásbíró.

125—1—1

HATSCHKE MIKSA

látyszerész (optikus) és diszmuáru kereskedő Budapest, váci-utca 23-ik szám a „Nagy-Kristófhöz.” (Alapittatott 1850.)

Ajánlja a legjobb minőségű látyszerészeti tárgyait, u. m. szemüveget 1 frtól feljebb, orrcsüptető 1 frt 20 krtól feljebb, jöminőségű egyes távcsók (messzelátók) 1 frt 50 krtól 30 frtig, jó achromatikus színházi és tábori látcsók 4 frttól 80 frtig, hőmérők, mindennemű és nagyságu 60 krtól feljebb; orvosi hőmérők Leyser-féle 1 frt 50 krtól, Maximal 2 frt 50 krtól feljebb, érc légsulymérők 4 frttól 60 frtig; górcső és nagyító üvegek, vízszintezők és mindenféle folyadék mérők, hivatalosan hitelesített szesz mérők, búvós lámpa, szemzu-

hany, lómérték, delejtű, szájtükör, szemtükör nagyító és kisebbítő tükör, rajzeszközök és ezeknek egyes részei 1 frttól feljebb; ezeken kívül minden a látyszerészethez tartozó tárgyak a legjutányosabb árakért kaphatók. Továbbá testvillanyozó gépek Rumbort-féle elemmel 6 frt 50 krtól feljebb, Du Bois Raymond Stöhrer gyanta telep dörzsvillanygép mágnessel, fényképek dus választékban, jelesen: arc, táj, jellemképek és népviseletek; genre képek, egész opera darabok átlátszó stereoskop alakban; nagyító üvegek fényképekhez állványnyal és anélkül 1 forinttól 50 forintig. — Ajánlom továbbá a legjobb izléssel készült diszmuáruimat, u. m.: bronce képrák, bronce író garnitúrák, dohányzó garnitúrák, gyertyatartók, asztali csengők, levegyomók, vízitálak, illatszer szekrények, bronce alakok és disztükörök stb. Bőr-áruban: albumok, zenével 8 frttól feljebb, zene nélkül finom bőrkötésben illusztrált lapokkal 6 frttól feljebb, bőr és plüsch narró eszközök, szivar, ény, dohány, szivarka tárcák, a leg-hiresebb bel- és külföldi gyárosoktól, zseb toillelek és bajszkefék tokban élcés felíratall 50 krtól feljebb.

Magyarországban egyedüli főraktár a világhírű gyémánt utánzatból, ezen kövek szépségét felesleges dicsérni, sok szakképzett ember úgy nyilatkozott, hogy ritka briliánt van olyan szép, mint a most legujabban preperált gyémánt utánzatok; ezen kövek az üveget is vágják, foglalása mindenféle tárgyba eszközöltetik, gyémántutánzatból a következő tárgyak kaphatók: 6 karatos arany gyűrű angol facon 3 frt 80 krtól feljebb, fülbevaló, patet zárral 4 frttól feljebb, 14 karatos fémjelzett aranyban gyűrű 6 frttól feljebb, fülbevaló patent zárral 8 frttól feljebb, ugyanilyen kövekkel broches, nyakkendő tű, hajtű és nyakék kapható; — továbbá valódi francia müekszerek aledgusabb választékban kaphatók, u. m.: mellűk, nyakékek, karékek, kézélő-gombok, óraláncok, nyakkendő tűk stb. Valódi angol Jet gyászékszerek, mellű, hajtű, karék, nyakék, fülbevaló, óralánc stb. nagyválasztékban kapható. Valódi Strucztoll legrezők, 7 frttól 50 frtig. A legujabb párisi divatu selyem és glacé legyezők, színházi, utcai és bái alkalomra nagyválasztékban 2 forinttól 50 forintig.

Üzletem régi fennállása óta tett tapasztalatom által azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy a tisztelt hölgyvilágnak egy kitűnő minőségű mérőmentes, hivatalosan megvizsgált hasznossáépítőszert is ajánlhatok s ez az ugynevezett La Ravissante perfectionnee a világhírű Dr. Lejosse párizsi orvos által feltalált órtalmatlan szépitőszert, egy üvegtok ára 2 frt 50 kr, kisebb 1 frt 50 kr, hozzá való szappan 1 db. 30 kr; valódi csakis azon La Ravissante Perfectionnee, melynek két fehér árújeggyel ellátott üvegtokján következők olvashatók: 1-ször Jeunesse et Beautee La Ravissante Perfectionnee, du dr. Lejosse, rue de Rivoli a Paris, 2-or a törvényesen bejegyzett cég HATSCHKE MIKSA optikus Budapest, váci utca 23. Vaitzner-gasse 23.

Megrendelések pontosan eszközöltetnek s nem tetszés esetén a tárgyak szívesen kicseréltetnek.

116—5—15.

A szilágy-somlyói nyomda-részvénytársaság. 1886.